

In any system of justice, judicial training has only one purpose: to make a candidate for a judge or professional position a competent, independent and impartial judge; such qualities as are known, set out in the European Charter on the Statute of Judges. It is interesting that the document also states that the judge must constantly strive to improve general human qualities, as well as outlining the competence of the judge, the structure of competence, and therefore the main content of judicial training. In the current conditions of the moral crisis, most of the clearly formulated truths and landmarks of the past are ignored, and most often neglected. Respect for the rights of the individual, dignity, freedom, benevolence and other moral qualities cannot be brought into society only from the outside. Publications of scientists, public figures, journalists, representatives of the judiciary corps indicate the importance of the issues raised in assessing the integrity of judges.

Keywords: *emotional burnout; pedagogical mastery; psycho-pedagogical technology; self-improvement of the judge; self-regulation; system of judicial education.*

Стаття надійшла до редакції 05.09.2017

Прийнято до друку 05.10.2017

УДК 371.214.114:378.124.8+004

Оксана Синекон

ORCID iD 0000-00016191-6264

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
пр. Перемоги 37, кор. 7, 03056 м. Київ, Україна
oksana.synekon@gmail.com

ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У АНГЛОМОВНОМУ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОМУ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ІТ-ФАХІВЦІВ

Формування цілісної мовної особистості майбутнього фахівця з інформаційних технологій та спеціальної організації навчального процесу з урахуванням фахових реалій для успішної його реалізації є основою особистісно-діяльнісного підходу у англійськомовному диференційованому навчанні немовних вищих навчальних закладах. Автор аналізує індивідуально-психологічні особливості студента, що посилюються відповідним навчальним стилем, рівнем володіння іноземною мовою; рівнем автономії. Характеризується іншомовна діяльність, яка надбудовується над професійною та створює мінімальні умови протікання виробничої діяльності і професійно орієнтованого іншомовного спілкування майбутнього ІТ-фахівця.

Ключові слова: англійськомовне диференційоване навчання; майбутні ІТ-фахівці; особистісно-діяльнісний підхід; рефлексія.

Вступ. Одним з пріоритетних підходів сучасного викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах (ВНЗ) є особистісно-діяльнісний. Зазначений підхід став предметом дослідження багатьох науковців (А. Н. Ананьєв, Д. Болгова, І. Г. Вікторова, М. Г. Давлетшин, М. І. Дьяченко, І. П. Задорожна, Л. О. Кандибович, С. Л. Кандибович, А. К. Крупченко, А. М. Крупченко, Д. Матюхін, О. М. Ротанова), провідною тезою яких є формування цілісної мовної особистості студента та спеціальної організації навчального процесу з урахуванням фахових реалій для успішної його реалізації. Відтак, зазначений підхід у диференційованому навчанні передбачає розгляд студента-майбутнього фахівця

галузі інформаційних технологій (ІТ-фахівця) як основного суб'єкту навчання, розкриття його індивідуально-психологічних особливостей, вибудови його індивідуальної траєкторії учіння, «виявлення і структурування суб'єктного досвіду студента, його спрямованого розвитку» (Якиманська, 1996, с. 12), його активне залучення у професійно орієнтовану іншомовну діяльність з метою формування і розвитку професійно орієнтованих англійськомовних знань, навичок і вмінь.

Мета статті – розгляд компонентів особистісно-діяльнісного підходу в контексті диференційованого навчання майбутніх ІТ-фахівців професійно орієнтованого англійськомовного спілкування.

Особистісна складова особистісно-діяльнісного підходу. В центрі навчання й учіння є особистість студента, яка і представляє перший компонент особистісно-діяльнісного підходу – особистісний. Студент бакалаврату досягає «найбільш високого освітнього рівня» (Зимня, 2003) – періоду професійної адаптації, максимально сприятливого для набуття досвіду самостійного виконання нормативно схвалюваної професійної діяльності, освоєння нової соціально-професійної ролі і норм професійної поведінки в колективі (Зеєр, 2013), що безпосередньо пов'язані з досягненням максимуму в своєму розвитку не тільки фізичних, а й психологічних особливостей і вищих психічних функцій (мислення, пам'ять, сприймання, увага, мовлення, емоції й відчуття) (Ананьєва, 1980), що роблять студента активним носієм суб'єктного досвіду. Відтак, доцільним є розгляд особливостей мислення, пам'яті, сприймання, уваги, інтересів студентів ІТ-фахівців.

Характеризуючи мислення студентів технічних спеціальностей (в тому числі це стосується і майбутніх ІТ-фахівців), науковці зазначають, що воно за змістом є абстрактно-логічне мислення, що полягає у мисленному виокремленні певних деталей в цілісному об'єкті, в результаті якого генеруються поняття, моделі (Орел, 2007); за характером вирішення задач технічне мислення представляє сплав мислительних (абстрактних) і практичних (наглядно-дієвих) дій (Кудрявцев, 1975, с. 212), тобто є теоретико-практичним мисленням; за характером протікання пізнавальних процесів мислення студентів немовних ВНЗ є аналітичне (Орел, 2007, с. 12), критичне (Niewoehner, 2006), раціональне, математичне (Cardella, 2007), продуктивне (Коляда, 2013), технічне, системне, творче, інженерне (Кудрявцев, 1975), інверсійне (Schneider, 2003).

Проектування зазначених характеристик мислення на іншомовну діяльність дає можливість студентам в повній мірі аналізувати дані у вигляді фактів, статистичної інформації, прикладів, формул; системно і послідовно оброблювати фахову інформацію ніби за алгоритмом; співставляти тексти, критично оцінюючи й узагальнюючи інформацію в них з метою виявлення раціонального рішення; виявляти причинно-наслідкові зв'язки, дотримуючись логіки висловлювання; використовувати міжфразові зв'язки; оперувати абстрактними поняттями, спеціальною термінологією, описувати їх, перефразувати; використовувати словотворення; правильно робити логічний наголос.

Згадані характерні особливості мислення майбутніх ІТ-фахівців набувають уточнення та диференціації студентів за умови урахування навчального стилю студента, зокрема: спосіб концептуалізації інформації (спосіб оперування ідеями, спосіб прийняття рішень). Так, студенти з аналітичним, синтетичним та змішаним стилями мислення (спосіб оперування ідеями) потребують варіювання завдань з акцентом на загальний зміст тексту чи його дета-

лі під час професійно орієнтованого англомовного спілкування. Наявність серед ІТ-фахівців інтуїтивно та логічно мислячих (спосіб прийняття рішень) потребують залучення творчих завдань для інтуїтів, завдань з чітко визначеними кроками виконання для логіків. З метою формування навчального стилю з охопленням різних способів оперування ідеями та прийняття рішень викладачу доцільно варіювати завданнями.

Далі зупинимось на особливостях пам'яті студентів технічних спеціальностей. Як відмічає Б. Г. Ананьєв (1980) у 18–25 років найпотужнішим за даними кореляційного аналізу є показник довготривалої пам'яті. Для активізації знань з різних циклів дисциплін суттєвим є залучення асоціативного запам'ятовування, яке, зазвичай, осмислене. Отже, матеріал, на якому вибудовується іншомовне навчання є професійно орієнтований, а відтак важливий для студента і сприятливий для запам'ятовування; вилучення знань з використанням асоціативного мислення дозволить студенту не тільки репродукувати знання з різних дисциплін за допомогою узагальнення відомого, а й продукувати нові знання, оскільки перенос знань поширюється на іншомовне середовище (в англомовні навчальні ситуації), яке потребує засвоєння лексики, використання відповідної граматики, сприйняття і розуміння іншомовної інформації, а також продукування усних і письмових англомовних текстів (Синекоп, 2015).

Сприйняття, а відтак, і запам'ятовування фахової інформації посилюється через пріоритетну сенсорну модальності у студентів, що диференціюється на візуальну, аудіальну, кінестетичну та змішану. Урахування пріоритетної модальності та розвиток інших модальностей студента передбачає варіювання завдань для його успішної реалізації у різних видах мовленнєвої діяльності.

Спираючись на твердження Г. С. Абрамової (1999) про те, що віковою особливістю юнацтва є прийняття рішення про кар'єру та його реалізація, можна визначити пріоритетний інтерес студента немовного ВНЗ – здобуття освіти з майбутньої спеціальності. У коло інтересів входить і іноземна мова як інструменту, що сприяє розширенню і поглибленню знань з професійно орієнтованої тематики, а також отриманню досвіду. Таким чином, особистісні інтереси майбутнього ІТ-фахівця характеризуються яскраво вираженим професійно орієнтованим спрямуванням у поєднанні з іншомовним. Відтак, наповнення змісту потребує відповідної тематики, яка б задовольняла потреби майбутніх ІТ-фахівців.

Узагальнений портрет індивідуально-психологічних особливостей майбутнього ІТ-фахівця набуває уточнення і посилюється через урахування навчального стилю, а саме: домінування сенсорної модальності у різних студентів, способів концептуалізації інформації (прийняття рішень, оперування ідеями), особистісних професійно орієнтованих

інтересів, що, в свою чергу, надає йому можливість обирати спосіб сприйняття інформації та, відповідно, діяльність, а також сприяє розвитку інших видів модальностей та способів концептуалізації інформації. Отже, інтерпретуючи думку І. С. Якиманської (1996) на наше дослідження, вважаємо, що в диференційованому навчанні врахування індивідуальності означає розкриття можливостей максимального розвитку кожного студенту, створення умов професійно орієнтованого іншомовного спілкування, виходячи з визнання унікальності і неповторності психологічних особливостей студента.

Діяльнісна складова особистісно-діяльнісного підходу. Далі розглянемо діяльнісну складову диференційованого навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх ІТ-фахівців. На думку І. С. Якиманської (1996) індивідуальність особистості формується в ході саморозвитку, самопізнання, самореалізації в різних видах діяльності (с. 28). Зважаючи на широкий дисциплінарний діапазон, учіння студентів немовних спеціальностей з одного боку спрямована на здобуття знань, навичок і вмінь у професійній сфері, зокрема: опанування інноваційними процесами у галузі інформаційних технологій, що дозволить вирішувати стереотипні, діагностичні та евристичні завдання, досягати конкретного результату через раціональні, чіткі і послідовні кроки, а з іншого – пов'язана з опануванням іноземної мови на рівні доволі вільного іншомовного спілкування у рамках професійно орієнтованої тематики. Тому доцільно згадувати про професійно орієнтовану й іншомовну діяльність.

Відповідно до Стандарту вищої освіти Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти ступінь «бакалавр» та ОПП (Освітньо-професійна програма) професійно орієнтована діяльність майбутнього ІТ-фахівця охоплює взаємопов'язані проектну (проектування програмних засобів, основ алгоритмізації та структур даних, комплексних систем захисту інформації і систем управління інформаційною безпекою, застосування математичного апарату у виробничій діяльності), технологічну (основ мов програмування високого рівня та інструментальних програмних засобів, що призначені для реалізації алгоритмів; технологій комп'ютерної обробки інформації володіння сучасною комп'ютерною технікою, експлуатація та обслуговування програмного та апаратного забезпечення, розробка програмного забезпечення, оцінювання та здійснення заходів з підвищення рівня інформаційної та кібернетичної безпеки), організаційно-управлінську (системне дослідження, колективна розробка програмного забезпечення та ведення проектів, використання комплексу технічних і організаційних заходів щодо інформаційної безпеки та здійснення контролю), науково-дослідну діяльності (основних принципів та методів роботи з джерелами інфор-

мації; класичних моделей природних і технічних систем та методів їх якісного і кількісного дослідження) (Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр», 2016). Згадані види професійно орієнтованої діяльності майбутнього ІТ-фахівця потребують їх відображення через урізноманітнені іншомовні ситуації спілкування.

В науковому контексті існує поняття «діяльність над діяльністю», яке вперше було представлено Г. П. Щедровицьким. У площині оргуправлінської діяльності Г. П. Щедровицький пояснює, що продукт роботи одного стає вихідним матеріалом / інструментом для іншого чи продукт роботи одного – конструктивне знання – є знанням / засобом для іншого (Путеводитель по методологии организации, руководства и управления, 2003). Трактуючи поняття «діяльність над діяльністю» з позиції методики, ми можемо розглядати продукування знань студентами в межах фахових дисциплін як професійно орієнтована діяльність, коли активізуються профільні знання та, які виступають засобом / інструментом для породження іншомовної діяльності студентів немовних спеціальностей. В свою чергу, іншомовна діяльність надбудовується над професійною і набуває статусу професійно орієнтованої англомовної діяльності, та цим самим створює мінімальні умови протікання виробничої діяльності майбутнього ІТ-фахівця.

Діяльність можна розглядати як двусторонній і взаємопов'язаний процес учіння, що ґрунтується на опануванні з боку студента професійно орієнтованим іншомовним спілкуванням відповідно до визначеного рівня володіння іноземною мовою та навчанні, яке, з іншого боку, здійснюється викладачем.

На думку Дж. Ломпшера (1995), навчання повинно бути організоване як діяльність, тобто навчання професійно орієнтованого іншомовного спілкування охоплює багатосторонній характер взаємовідносин між суб'єктами навчання, що реалізуються через індивідуальні, групові і колективні форми навчання на основі інтерактивності, яка сприяє розвитку самостійно здійснювати комунікативну діяльність (Гальскова, и Гез, 2004, с. 148–149). Особливого значення у диференційованому навчанні набуває групова форми роботи, коли групування студентів здійснюється з урахуванням рівня володіння іноземною мовою, сенсорною модальністю, належності студентів до певного психотипу (інтроверти та екстраверти). В свою чергу, індивідуальна форма роботи дозволяє особистості рухатися за власної траєкторією, самостійно ставити цілі і обирати шляхи їх досягнення з урахуванням підходу до організації навчальної діяльності (жорсткий регламентований та нерегламентований режими роботи), рівня автономії.

Професійно орієнтована іншомовна діяльність безпосередньо пов'язана з поняттям рефлексії, яке ми трактуємо слідом за І. П. Задорожною (2012)

як осмислення людиною своєї діяльності, в процесі якої здійснюється аналіз причин успіхів та невдач із метою подальшої корекції дій для досягнення мети. Тому враховуючи особливості диференційованого навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування студентів ІТ-спеціальностей, доцільно слідом за Т. С. Паніною і Л. М. Вавіловою (2006) фокусувати увагу на груповій (рефлексія заняття в цілому, окремого етапу, мікрогрупи) та індивідуальній (аналіз власної поведінки) рефлексії (с. 34–35).

В контексті нашого дослідження, під індивідуальною рефлексією розуміємо здатність студента пізнавати себе як індивідуальності через призму динамічного усвідомлення і переосмислення набутого досвіду, цілей, інтелектуальних можливостей, мотивів з метою співставлення власних професійно орієнтованих іншомовних досягнень з відповідним рівнем володіння англomовних знань, вмінь і навичок у динаміці учіння в цілому та окремих комунікативних ситуаціях зокрема. Групова рефлексія передбачає здатності до самооцінки й усвідомлення іншомовної комунікативної діяльності як окремої групи, так оцінки дій певних комунікантів в усному / писемному мовленні з метою самовдосконалення в контексті вимог до майбутньої професійної діяльності.

Спираючись на думку науковців (Семенов, та Степанов, 1985), вважаємо, що визначені види рефлексії є взаємопов'язані. У диференційованому навчанні вони набувають особливого значення, оскільки усвідомлення мети і мотивів професійно орієнтованого спілкування, залучення власного досвіду, інтелектуальних здібностей, аналіз цілей і ситуації спілкування, оцінювання власних комунікативних дій і співрозмовника в групі, співставлення досягнутого й очікуваного з метою окреслення шляхів вдосконалення впливають на результативність іншомовного навчання як окремих студентів, так і диференційованих груп.

Рефлексивний процес охоплює аналіз, усвідомлення й оцінку (Кулоткін, та Муштавінська, 2002, с. 12). Зважаючи на це, необхідно виділити відповідно до процедури рефлексії (аналіз-оцінка діяльності й усвідомлення труднощів та переосмислення-корекція) рефлексивні вміння. Беручи до уваги особливості диференційованого навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування, а також досвід дослідників щодо визначення рефлексивних умінь (Задорожна, 2012, с. 56; Кулоткін, та Муштавінська, 2002), окреслимо відповідні вміння: діагностування особистісних потреб, мети і рівня володіння професійно орієнтованою іноземною мовою в динаміці процесу учіння (як вхідний, кінцевий результат, так і проміжні результати отриманих знань, набутих навичок і вмінь в окремих видах робіт); діагностування особливостей навчального стилю; окреслення найближчих і перспективних навчальних цілей; співставлення очікуваних результатів з досягнутими в оволодінні професійно орієнтованою іншомовним спілкуванням; усвідомлення

цілей окремої комунікативної ситуації і визначення програми дій; аналіз комунікативних дій власних, іншого учасника комунікації, групи в цілому; критична оцінка своїх досягнень та порівняння їх з оцінкою викладача чи інших студентів; аналіз сильних сторін і виявлення слабких сторін студента чи студентів у групах під час навчання іноземної мови, що потребують вдосконалення; виявлення індивідуальних труднощів; корегування цілей та окреслення стратегій.

Висновки. Отже, у диференційованому навчанні майбутніх ІТ-фахівців професійно орієнтованого англomовного спілкування особистісно-діяльнісний підхід реалізується через: 1) розкриття індивідуально-психологічних особливостей (характеристик навчального стилю: сенсорна модальність, тип мислення, психотип, спосіб прийняття рішення, спосіб оперування ідеями, підхід до організації навчальної діяльності; рівень володіння іноземною мовою; рівень автономії) та створення умов професійно орієнтованого іншомовного спілкування через вибір відповідних диференційованих завдань для вдосконалення особистості майбутнього ІТ-фахівця; 2) іншомовну діяльність, яка надбудовується над професійною (проектна, технологічна, організаційно-управлінська та науково-дослідна), та цим самим створює мінімальні умови протікання виробничої діяльності майбутнього ІТ-фахівця; 3) розгляд учіння як індивідуальну діяльність майбутнього ІТ-фахівця опанування професійно орієнтованим іншомовним спілкуванням відповідно до визначеного рівня володіння іноземною мовою у навчанні; 4) орієнтацію на рефлексивність професійно орієнтованої іншомовної діяльності (індивідуальна та групова), її складових: аналіз-оцінка, усвідомлення труднощів та переосмислення-корекція; 5) збагачення професійно орієнтованого досвіду суб'єкту навчання через професійно орієнтовану іншомовну діяльність; 6) суб'єкт-суб'єктний багатосторонній характер взаємовідносин учасників навчального процесу, що реалізується через активне співробітництво (Савченко, 2004, с. 33); 7) діагностично-стимуляційний спосіб організації навчального пізнання (Савченко, 2004, с. 33); 8) комплексне поєднання індивідуальної, групової і колективної форм навчання посилює диференціацію; 9) «активний, творчий характер завдань, спрямованих на розвиток самоконтролю, саморегуляції, самооцінки студентами результатів власної діяльності» (Задорожна, 2012, с. 42); 10) комунікативну спрямованість професійно орієнтованої іншомовної діяльності; 11) «самостійність студентів у навчанні» (Задорожна, 2012, с. 42), що досягається через визначення цілей, засобів і змісту реалізації завдань.

В межах впровадження особистісно-діялісного підходу перспективним для нашого дослідження є розробка вправ для організації диференційованого навчання майбутніх ІТ-фахівців професійно орієнтованого англomовного спілкування з урахуванням особистісної та діялісної складової.

Література

- Абрамова Г. С. Возрастная психология : учеб. пособие для студ. вузов. 4-е изд., стереотип. Москва : Издательский центр «Академия», 1999. 672 с.
- Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды в двух томах. / Под редакцией А. А. Бодалева, Б. Ф. Ломова, Н. В. Кузьминой. Москва : «Педагогика», 1980. 286 с.
- Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика : учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. завед. Москва : Издательский центр «Академия», 2004. 336 с.
- Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02. Київ, 2012. 440 с.
- Зеер Э. Ф. Психология профессионального образования : учебник для студ. учреждений высш. проф. образования. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Издательский центр «Академия», 2013. 416 с.
- Зимняя И. А. Педагогическая психология : учебник для вузов. 2 изд., доп., испр. и перераб. Москва : Логос, 2003. 384 с.
- Кудрявцев Т. В. Психология технического мышления (Процесс и способы решения технических задач). Москва : Педагогика, 1975. 304 с.
- Кулюткин Ю. Н., Муштавинская И. В. Образовательные технологии и педагогическая рефлексия. Санкт-Петербург : СПбГУПМ, 2002. 48 с.
- Коляда М. Г. Методика рішення задач на основі комбінаторно-логічного мислення. *Наукові праці Вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»*. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія. 2013. № 2. С. 122–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdntu_pps_2013_2_27 (дата звернення : 22.08.2017).
- Орел Е. А. Диагностика особенностей мыслительной деятельности специалистов в области информационных технологий (программистов) : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.03 «Психология труда, инженерная психология, эргономика (психологические науки)». Москва, 2007. 19 с.
- Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр». Галузь знань: 12 Інформаційні технології. Спеціальність: 125 Кібербезпека. Спеціалізація: Математичні методи кібербезпеки. Київ : НТУУ «КПІ», 2016. 17 с.
- Путеводитель по методологии организации, руководства и управления : Хрестоматия по работам Г. П. Щедровицкого / составитель А. П. Зинченко. Москва : Дело, 2003. 160 с.
- Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики*; під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : «К.І.С.», 2004. С. 33–45.
- Степанов С. Ю. Семенов И. Н. Психология рефлексии: проблемы и исследования. *Вопросы психологии*. 1985. № 3. С. 31–40.
- Синекоп О. С. Особистісний компонент в особистісно-діяльнісному підході у навчанні англійської мови студентів технічних спеціальностей засобами міждисциплінарних зв'язків. *Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова*. 2015. СХХVI (126). С. 132–138.
- Панина Т. С., Вавилова Л. Н. Современные способы активизации обучения : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. 176 с.
- Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. Москва : Сентябрь, 1996. 96 с.
- Cardella M., Atman C. Engineering Students' Mathematical Thinking: In the Wild and with a Lab-based Task. *American Society for Engineering Education*, 2007. URL: <https://iths.pure.elsevier.com/en/publications/engineering-students-mathematical-thinking-in-the-wild-and-with-a>
- Lompsher J. Unterschiedliche Lehrstrategien und ihre Konsequenzen. *Lerntheorie. Tätigkeitstheorie. Fremdsprachenunterricht*; Hrsg. S. Ehlers. München, 1995. 148 s.
- Matukhin D., Bolgova D. Learner-centered Approach in Teaching Foreign Language: Psychological and Pedagogical Conditions. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 206, 17 Oct., P. 148–155. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.10.044.
- Niewoehner R. J. A Critical Thinking Model for Engineering. 2nd International CDIO Conference. Linköping University. Linköping, 13 to 14 June, 2006. Sweden, P. 1–12.
- Schneier B. Airplane Hackers. *IEEE Security & Privacy*. 2003. Vol.1, № 6, P. 91–92.

References

- Abramova, G. S. (1999). *Vozrastnaja psihologija [Age Psychology]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).

- Anan'ev, B. G. (1980). *Izbrannye psihologicheskie trudy v dvuh tomah [Selected psychological works in two volumes]*. Moscow, Russian Federation: «Pedagogika» (rus).
- Gal'skova, N. D., & Gez, N. I. (2004). *Teorija obuchenija inostrannym jazykam: Lingvodidaktika i metodika [Theory of Foreign Language Teaching: Linguodidactics and Methodology]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).
- Zadorozhna, I. P. (2012). *Teoretyko-metodychni zasady orghanizaciji samostijnoji roboty majbutnikh uchyteliv z ovolodinnja anghlomovnoju komunikatyvnoju kompetencijeju [Theoretical and methodical principles of organization of independent work of future teachers on mastering English-language communicative competence]*. Doctor's thesis. Kyiv, Ukraine (ukr).
- Zeer, Je. F. (2013). *Psihologija professional'nogo obrazovanija [Psychology of vocational education]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).
- Zimnjaja, I. A. (2003). *Pedagogicheskaja psihologija [Pedagogical psychology]*. Moscow, Russian Federation: «Logos» (rus).
- Kudrjavcev, T. V. (1975). *Psihologija tehničeskogo myshlenija. (Process i sposoby reshenija tehničeskikh zadach) [Psychology of technical thinking. (The process and methods of solving technical problems)]*. Moscow, Russian Federation: «Pedagogika» (rus).
- Kuljutkin, Ju. N., & Mushtavinskaja, I. V. (2002). *Obrazovatel'nye tehnologii i pedagogicheskaja refleksija [Educational Technologies and Pedagogical Reflection]*. Sankt-Peterburg, Russian Federation: «SPBGUPM» (rus).
- Koljada, M. Gh. (2013). *Metodyka rishennja zadach na osnovi kombinatorno-loghichnogho myslennja [Methodology of solving problems on the basis of combinatorial-logical thinking]*. *Naukovi praci Vyščoho navčalnogo zakladu «Donečkij nacionalnij tehničnij universytet»*. Ser.: *Pedahohika, psihologhija i sociologhija*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdntu_pps_2013_2_27 (ukr).
- Orel, E. A. (2007). *Diagnostika osobennostej myslitel'noj dejatel'nosti specialistov v oblasti informacionnyh tehnologij (programmistov) [Diagnostics features of mental activity of specialists in the field of information technology (programmers)]*. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow, Russian Federation (rus).
- Osvitno-profesijna prohrama pershogho (bakalavrsjkogho) rivenja vyshhoji osvity stupenja «bakalavr»*. *Ghaluzj znanj: 12 Informacijni tekhnologhiji. Specialnistj: 125 Kiberbezpeka. Specializacija: Matematychni metody kiberbezpeky [Educational and professional program of the first (Bachelor) level of higher education of the «Bachelor» degree. Branch of knowledge: 12 Information technologies. Specialty: 125 Cybersecurity. Specialization: Mathematical Methods of Cybersecurity]*. (2016). Kyiv, Ukraine: NTUU «KPI» (ukr).
- Putevoditel' po metodologii Organizacii, Rukovodstva i Upravlenija: Hrestomatija po robotam G. P. Shhedrovickogo [Guide to the methodology of the Organization, Management and Control: Readings on the work of G. P. Schedrovitskogo]* (2003). Moscow, Russian Federation: Delo (rus).
- Savchenko, O. Ja. (2004). *Uminnja vchytysja jak ključova kompetentnistj zaghaljnoji serednjoji osvity. [Ability to learn as the key competence of general secondary education]*. Kyiv, Ukraine: «K.I.S.» (ukr).
- Stepanov, S. Ju., & Semenov, I. N. (1985). *Psihologija refleksii: problemy i issledovanija [Psychology of Reflection: Problems and Research]*. *Voprosy psihologii*, 3, 31–40 (rus).
- Synekop, O. S. (2015). *Osobystisnyj komponent v osobystisno-dijaljnismomu pidkhodi u navchanni anghlijskoho movy studentiv tekhnichnykh specialnostej zasobamy mizhdyscyplinarykh zv'jazkiv [The personal component in the learner centered approach in teaching English language students of technical specialties by means of interdisciplinarity]*. *Naukovi zapysky: zbirnyk naukovykh statej*, SXXVI (126), 132–138 (ukr).
- Panina, T. S., & Vavilova, L. N. (2006). *Sovremennye sposoby aktivizacii obuchenija [Modern ways of active learning]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).
- Jakimanskaja, I. S. (1996). *Lichnostno-orientirovanoe obuchenie v sovremennoj shkole [Learner-oriented learning in a modern school]*. Moscow, Russian Federation: «Sentjabr'» (rus).
- Cardella, M. (2007). *Engineering Students' Mathematical Thinking: In the Wild and with a Lab-based Task*. Retrieved from <https://iths.pure.elsevier.com/en/publications/engineering-students-mathematical-thinking-in-the-wild-and-with-a> (eng).
- Lompsher, J. (1995). *Unterschiedliche Lehrstrategien und ihre Konsequenzen. Lerntheorie. Tätigkeitstheorie. Fremdsprachenunterricht*; Hrsg. S. Ehlers. München, Germany (ger).
- Matukhin, D., & Bolgova, D. (2015). *Learner-centered Approach in Teaching Foreign Language: Psychological and Pedagogical Conditions*. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 206, 17 Oct., 148–155. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.10.044 (eng).
- Niewoehner, R. J. (2006). *A Critical Thinking Model for Engineering*. Proceedings of the 2nd International CDIO Conference. Linköping University. Linköping, Sweden, 1–12 (eng).
- Schneier, B. (2003). *Airplane Hackers*. *IEEE Security & Privacy*, 1, № 6, Nov/Dec., 91–92 (eng).

ЛИЧНОСТНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОМ ОБУЧЕНИИ БУДУЩИХ ИТ-СПЕЦИАЛИСТОВ

Синекоп Оксана, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры английского языка профессионального направления факультета лингвистики, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского», пр. Победы, 37, 03056 г. Киев, Украина, oksana.synekop@gmail.com

Формирование целостной языковой личности будущего специалиста по информационным технологиям и специальная организация процесса обучения английского языка с учетом профессиональных реалий для успешной его реализации является основой личностно-деятельностного подхода в дифференцированном обучении неязыковых высших учебных заведений. Автором анализируются индивидуально-психологические особенности студента, которые усиливаются определенным учебным стилем, уровнем владения иностранным языком, уровнем автономии. Характеризуется иноязычная деятельность, которая надстраивается над профессиональной и создает минимальные условия протекания производственной деятельности и профессионально ориентированного иноязычного общения будущего ИТ-специалиста.

Ключевые слова: *англоязычное дифференцированное обучение; будущие ИТ-специалисты; личностно-деятельностный подход; рефлексия.*

LEARNER AND ACTIVITY CENTERED APPROACH IN ENGLISH DIFFERENTIATED INSTRUCTION OF FUTURE IT-SPECIALISTS

Synekop Oksana, PhD, Assistant Professor of Department of English for Engineering, Faculty of Linguistics, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», 37 Peremohy Ave., 03056 Kyiv, Ukraine, oksana.synekop@gmail.com

Formation of the integrated personality of the future specialist in the field of information technologies and the special organization of English teaching-learning process based on the professional realities are the basis of the learner and activity approach in differentiated instruction of non-linguistic higher educational institution. The author analyzes the individual psychological features of the student, which are strengthened by a certain learning style (sensory modality, type of thinking, psychotype, the way of decision making, the way of managing ideas, the approach to the organization of learning activity), the language proficiency level, the autonomy level. Thinking, memory, perception, attention and interests of the future specialists in the field of information technologies are characterized. Foreign-language activity, which is built on professional (project, technological, organizational and managerial, research) one, is characterized. Such an activity creates minimum conditions for reflecting professional reality and possibility for foreign language communication of the future specialist in the field of information technologies. Foreign-language activity is considered as a two-way and interconnected process of learning, based on the student's mastery of English for specific purposes in accordance with a certain level of command of a foreign language and study, which, on the other hand, is carried out by a teacher. One of the components of foreign language activity is reflection. It combines analysis-assessment, comprehension of difficulties and rethinking-correction. According to this research the individual and group reflection has been outlined.

Keywords: *English teaching; differentiated instruction; future specialists in the field of information technologies; learner and activity centered approach; reflection.*

Стаття надійшла до редакції 29.08.2017

Прийнято до друку 05.10.2017